

בריתנו וצדקה

המכון להוצאת כתבי ומאמרי מורינו הגאון רבי יצחק ברנד שליט"א

עליה להר הבית רק בטהרה

הקדמה לפרטי דיני קדושת מקומות אלו • קדושה ראשונה ושניה • ההלכה • טענות להתיר כניסה באיסור ובטומאה • הקדושה לא מתבטלת גם ברוב גוים • באו בה פריצים וחללוה • מסקנא • קדושת בתי ערי חומה ברוב גוים • קדושת הר הבית והעזרה ברוב גוים • טעמים נוספים לאסור • דעת החזו"א • אין למנוע עלייה להר הבית בגלל שיש שעולים לא כדין • לא חוששים לתקלות במקום שהוא תורפה של ירושלים • בירור מקום המקדש • יסוד מהות וקיום עם ישראל • כיבוש ארץ ישראל • כיבוש הר הבית • עליית הרמב"ם להר הבית • המסקנא

כל זה גם בזמנינו. או שלא קידשו לעתיד לבוא, ונתבטל הקדושה בחורבן בית ראשון, ונתחדש בבנין בית שני, ולפי זה שוב נתבטל בחורבן בית שני, וממילא לא נוהג כל זה בזמנינו.

לדעה שקידשו לעתיד לבוא, הקידוש של בית ראשון, נעשה ע"י כל הרשימה שהוזכרה במשנה שבועות (דף י"ד ע"ב): אין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא, ואורים ותומים, וסנהדרין של שבעים ואחד, ובשתי תודות ובשיר; ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהן, וכל ישראל אחריהם.

עוד נפקא מינה: אם נתקדש לעתיד, אפשר כעת להקריב קרבנות ע"י בנין מזבח, גם בלי לקדש מחדש את ירושלים והעזרה. [ואם אין אפר פרה אדומה, זה מותנה רק לקרבנות שדוחין את הטומאה, כמו תמידים ומוספים וקרבן פסח]. ואם לא נתקדש לעתיד לבוא, אין אפשרות להקריב עד שיקדשו מחדש את העזרה, [ובשביל אכילת קרבן פסח צריך לקדש גם את העיר]. [אולם לדעה זו אין צורך לקדש מחדש ע"י כל הרשימה המוזכרת, אלא מספיק חלקית, עיי' שבועות (דף טו ע"ב), ואכמ"ל].

עוד נפקא מינה: אם נתקדש לעתיד לבוא, חייב כרת על העלאת קרבנות בחוץ [יש בזה מחלוקת אם רק כשיש מזבח, או אפילו כשאין מזבח]. ואם לא נתקדש לעתיד יש איסור, אבל אינו חייב כרת.

עוד נפקא מינה: לגבי כניסה להר הבית, שיש חיוב להתנהג בקדושה, אחרי טבילה כדין, ושלא להכנס בנעלי עור [ואכמ"ל ולדון בפרטי דיני נעל המותרים והאסורים].

הנושא שנידון כאן: עיר עם קדושה של ערי חומה, ירושלים, והר הבית והעזרה, שיש בה רוב גוים, האם הקדושה מתבטלת.

הקדמה לפרטי דיני קדושת מקומות אלו

קדושת בתי ערי חומה ירושלים הר הבית והעזרה, יש בענינים אלו כמה דרגות: **בתי ערי חומה** נתקדשו, שמשלחים משם את המצורעים. **ירושלים** נתקדשה, שאין פודים שם מעשר שני טהור, ושמותר לאכול שם קדשים קלים ומעשר שני. **הר הבית** נתקדש, שמשלחים משם בעלי קרי ונידה וזבה ויולדת, וצריך טבילה כדין במקוה, וזב במים חיים, ויש בזה לאו דאורייתא. **חיל** נתקדש, שטמא מת אסור להכנס מדרבנן, עד שיזו עליו אפר פרה, וכן גוי אסור להכנס. **עזרת נשים** נתקדשה יותר, שגם טבול יום אסור להכנס מדרבנן. **עזרה** נתקדשה, שטמא מת ושאר טמאים הנכנסים לשם חייבים כרת [כלים (פ"א משנה ז-ז), ולענין בעל קרי, פסחים (דף ס"א ע"ב וז"ל ע"ב)].

אכילת קדשים קלים בירושלים, מותנה בכך שיש מזבח. אבל מה שאין פודים מעשר שני טהור, נוהג גם בלי מזבח (רמב"ם פ"ב דמעשר שני הל' א' ודון אמונה שם, טור וש"ע סי' שלא סעי' קלה).

קדושה ראשונה ושניה

יש מחלוקת תנאים אמוראים וראשונים, אם הקידוש של בית ראשון קידשה לשעתה ולעתיד לבוא, וממילא נוהג

ההלכה

ההלכה הרמב"ם (הל' בית המזבח פ"ו הל' יד) פוסק שקידשה לעתיד לבוא. והראב"ד (ס' חולק).

הגר"א (שו"ע י"ד ס' שלא ס"ק ו) פוסק כדעת הרמב"ם שקידשה לעתיד לבוא, הובא בדרך חכמה (הל' בית המזבח פ"ו ס"ק ע"ג). וכן כתב הליקוטי הלכות ממרוך החפץ חיים (זמ"ס פ"ק יג) [העתקנו בסמוך] פוסק על פי רוב הראשונים, ועל פי הכרעת כללי הפסק של התנאים והאמוראים, כדעת הרמב"ם, שקידשה לעתיד לבוא. עם כל ההשלכות שנאמרו בזה, בין לקולא, שניתן להקריב קרבנות בזמן הזה [בהסתייגות שצריך עוד בירורים בכמה הלכות], ובין לחומרא, שהנכנס לעזרה בלי הזאת אפר פרה חייב כרת. וממילא הנכנס להר הבית בטומאה היוצאת מגופו חייב מלקות, וכן המקריב בחוץ חייב כרת.

וכן דעת הגאון רע"א והחת"ס (שו"ת סמ"ס י"ד ס' ל"ג), והחזו"א (אה"ע פ"ג ס"ק יז). וכן נפסק למעשה במ"א (ס' מקס"ב), ובמ"ב (ס' ע"ג). וכן נפסק בשו"ע (י"ד ס' שלא סעי' ק"ה) לענין ירושלים.

וכן הובא בספר סלו סלו המסילה (עמ' 77) בשם הגר"א שאמר אם נשיג את הר הבית להקריב עליו אפילו פעם אחת קרבן תמיד, הרי זה אחרי המעשה.

כל זה היה ברור לכל, ולא עלה על דעת אדם להתיר להכנס להר הבית בלי טבילה או ע"י נעלי עור. [חוץ מאנשי ביטחון במצב שאין להם אפשרות לטבול].

טענות להתיר כניסה באיסור ובטומאה

כעת בא יהודי אחד שרוצה לעשות מהפכה, ולהתיר להיכנס להר הבית בלי טבילה, וכן לעזרה בלי הזאת אפר פרה, גם לדעת רוב הפוסקים שקדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא. בטענה שכעת רוב תושבי העיר העתיקה הם גוים, ולכן נתבטלה הקדושה עד שיהיו רוב התושבים יהודים, ורק אז יתחדש הקדושה גם בלי קידוש מיוחד. והמטרה שלו הוא כדי שיהודים יעלו בהמוניהם להר הבית, ולא יחושו מפני חשש שאולי הם טמאים או שהולכים במקום האסור.

והוא בא להפיץ משנתו בהרבה בתי מדרשות, על כן נתחייבנו למחות ולבטל כל הטענות שלו.

הוא בא בשני טענות. **אחד**, מצד שיש כלל באו פריצים וחיללוהו המבואר בע"ז (דף ע"ג ע"ב). **שנית**, מצד דברי התוס' (כמז"ל דף ע"ג ע"ב) שבת ע"ג חומה אם יש שם רוב גוים נתבטלה הקדושה.

הקדושה לא מתבטלת גם ברוב גוים

קודם נביא ראיות שלפי הדעה שקדושה ראשונה קידשה לעתיד לבוא, הקדושה לא נתבטלה אף כשיש רוב גוים, וגם אם הגוים שולטים.

דעת רוב רובם של הראשונים שקיי"ל כדעה זו לענין בית המקדש וירושלים, וכמו שפסק הרמב"ם (פ"ו מהל' בי"ט מקדש), כ"כ בליקוטי הלכות (פ"ג זמ"ס), ושם כתב זה גם לקולא, שניתן להקריב קרבנות בזמן הזה [גם אין בעיות אחרות].

לפי דעה זו מבואר שגם כשיש רוב גוים לא נתבטלה הקדושה, וגם כשיש שלטון גוים שם.

דהנה איתא במס' זבחים (דף ק"ו ע"ג): איתמר: המעלה בזמן הזה - ר' יוחנן אמר: חייב, ריש לקיש אמר: פטור. ר' יוחנן אמר חייב, קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא; ריש לקיש אמר פטור, קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא. נימא, דבפלוגתא דר"א ור' יהושע קמיפלגי; דתנן, א"ר אליעזר: כשהיו בונין בהיכל, היו עושים קלעים בהיכל קלעים בעזרות, אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרה בונין מבפנים; א"ר יהושע: שמעתי שהיו מקריבין אף על פי שאין בית, ואוכלים קדשי קדשים אף על פי שאין קלעים, קדשים קלים ומעשר שני אף על פי שאין חומה, מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא; לאו מכלל דר"א סבר: לא קידשה! א"ל רבינא לרב אשי: ממאי? דלמא דכולי עלמא - קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא, ומר מאי דשמיע ליה קאמר, ומר מאי דשמיע ליה קאמר! וכי תימא, קלעים לר' אליעזר למה לי? לצניעותא בעלמא.

לשון בזמן הזה, כולל גם בזמן החורבן שרוב גוים נמצאים שם, ולא הוזכר שום חילוק שצריך שרוב ישראל שם.

וכן הוא לשון הרמב"ם (הלכות מעשה הקרבנות פ"ט ה"ו): מי ששחט קדשים בזמן הזה והעלם חוץ לעזרה חייב, מפני שהוא ראוי ליקרב בפנים, שהרי מותר להקריב אף על פי שאין בית, מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא.

וכן בטור (י"ד ס' שלא): היה ראוי לאוכלו בירושלים שאע"פ שאין חומה קדושת העיר והבית לא בטלו אלא שא"א לאוכלו כיון שאין מזבח דאיתקש לבכור בהמה מה בכור בזמן שיש בית אף במעשר דוקא בזמן שיש מזבח אלא אם הוא חוץ לירושלים יחללנו על שוה פרוטה וישחקנו וישליכנו לנהר ואם הוא בירושלים שהוא טהור א"א לפדותו ואיכא למיחש שמא יבא בו לידי תקלה הילכך מותר להכשירו כדי שיטמא ואף על פי שאף לאחר שנטמא אסור לאוכלו ולא לבערו בטומאה מ"מ כיון שנטמא יכול לפדותו אפילו בירושלים ויחללנו על שוה פרוטה אפי' אם הוא הרבה וישחקנו ויוליכנו לנהר ובלבד שיהא במעשר שני ש"פ ואם אין לו ממנו ש"פ ישהנו עד שיהא לו ממנו ש"פ ובשעה שמחללו יברך בא"י אמ"ה אקב"ו על פדיון מעשר שני וכ"כ הרמב"ם שאף בזמן הזה אין פודין אותו בירושלים ולא מחללין אותו ולא מוכריין אותו שם ואם נכנס בירושלים אף בזמן הזה אין מוציאין אותו משם אלא מניחין אותו עד שירקב ואם עבר והוציא מניחין אותו עד שירקב לפיכך אין מפרישין מעשר בירושלים בזמן הזה אלא מוציאין הפירות בטבלן חוץ לעיר ומפרישין אותו שם ופודהו ואם הפרישוהו שם בזמן הזה ירקב.

ק"ל כר' יוחנן. כן פסק הרמב"ם בפ"ט ממעשה קרבנות הלכה ט"ו והסמ"ג מל"ת של"ב של"ג וכ"כ בספר התרומה והחינוך במצוה קפ"ו וכ"כ הריטב"א בחידושיו למגילה והתשב"ץ ח"ג סימן ר"א וכ"כ הטור ביו"ד סימן של"א דקדושת העיר והבית לא

הכי וכן ר' יהושע לגבי ר"א [ובפרט לפי מה שדחה רבינא דר"א ויכול לסבור כר' יהושע בודאי הלכה כר' יהושע ואפילו כשתמצא לומר דיש תנאים דפליגי בקדושת הבית וירושלים וס"ל דלא קידשה לע"ל וכמ"ש הראב"ד מ"מ הואיל דסתם רבי בבחירתא (עדיות)

דמקריבין אע"פ שאין בית בודאי הלכה כן וכעין דאמרינן (ברכות כ"ז)] וכן ראב"י דק"ל כוותיה בכ"מ ס"ל ג"כ דמקריבין אע"פ שאין בית וכן הביא ספר התרומה מסוגיא דשבועות י"ד בן בבל שנכנס למקום המקדש וכו' (והעירו ע"ז גם בתוס' שם) דמכל אלה מבואר דס"ל דקדושת הבית לא בטלה דקידשה גם לעתיד לבא [ומה שהקשה הראב"ד מהא דאמרינן במשנה פ"א דמעשר שני אם אין מקדש ירקבו תירצו המפרשים בפשיטות דהתם כשאין מזבח ובאין מזבח בודאי אין אוכלין מעשר שני בירושלים כדאיתא בדף נ"ט ע"ב והעתיקו הרמב"ם וש"פ להלכה ומה שהקשה עוד מסוגיא דב"מ דף נג דנפל מחיצות דמוכח מזה דאפילו קדושת ירושלים בטלה כשנפול מחיצות כבר כתב בספר התרומה דאין הלכה כהיא ברייתא דנדרחה מפני סוגיות הנ"ל אלא דעדיין אינו מיושב דעת הרמב"ם דהרי הוא העתיק לדינא ספ"ו דמעשר שני היא סוגיא דנפול מחיצות ועיין בתוי"ט בעדיות פרק שמיני משנה וי"ו שיישב קצת קושיא זו ועיין בפמ"ג אר"ח סימן תקס"א מה שכתב בזה] ועיין בבאור הגר"א ביו"ד סימן של"א ס"ב וכן בסעיף קל"ה דדעתו ג"כ כהרמב"ם והפוסקים הנ"ל דקדושת הבית לא בטלה: **מיהו כ"ז כשנבנה מזבח וכו'.** כ"כ התוספות בכמה מקומות

וכ"כ בספר התרומה וש"פ: **על מקומו.** ואיה מקומו עיין בריש פרק ק"ק בגמרא, וברמב"ם בהלכותיו ואכ"מ להאריך: **ואפילו מע"ש וקדשים קלים וכו'.** היינו אפילו כשנזרק הדם של הקרבן בעת שהיה המזבח ואח"כ נפל או נפגם ג"כ אין אוכלין בשרו וכדאיתא שם בגמרא. ודע דאף שסתמנו בפנים דמקריבין בזה"ז אע"פ שאין בית מ"מ יש להתבונן הרבה אודות שארי עניינים, דהיינו אודות מקום המזבח, ואודות מה שכולנו טמאי מתים ואיך נעמיד המזבח על מקומו, וגם איך נקריב בטומאה כאשר שאין לנו ציץ לרצות, וגם כאשר שאין לנו כתב יחוס אם יש לסמוך על חזקה, וגם אודות תכלת שאנו צריכין להאבנט. ואם יעזרני ה' נבאר כל פרט על מקומו: **שהשוחט להדיוט חייב.** עיין רש"י שפירש לאכילת הדיוט והנה במעלה להדיוט פירש שכונתו היה

אתמר [ו]המעלה בזמן הזה ר' יוחנן אמר (י) חייב ר"ל אמר פטור. ר' יוחנן אמר חייב קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא. ר"ל אמר פטור קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא. נימא דכפולוגתא דר"א ור' יהושע קמיפלגי דתנן אמר ר"א כשהיו בונים בהיכל היו עושין קלעים בהיכל קלעים בעזרות אלא שבהיכל בונים מבחוץ ובעזרה בונים מבפנים אמר ר' יהושע שמעתי שהיו מקריבין אע"פ שאין בית (י) ואוכלין קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומע"ש אע"פ שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא לאו מכלל דר"א סבר לא קידשה. א"ל רבינא לרב אשי ממאי דילמא דכו"ע קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא, ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר. וכ"ת קלעים לר"א ל"ל, לצניעותא בעלמא. ולהלכה ק"ל כר' יוחנן דמעלה בזמן הזה בחוץ חייב, חדא דהלכתא כוותיה נגד ר"ל, וגם הלכה כר' יהושע נגד ר' אליעזר [ולרבינא גם ר' אליעזר מודה לזה] דקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ומקריבין אע"פ שאין בית ואוכלין קדשי קדשים אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומע"ש בכל העיר אע"פ שאין חומה. וממילא המעלה בחוץ בזה"ז חייב וכן סתם במתניתין בפ"ק דמגילה ובפרק פרת חמאת

פירוש רש"י ז"ל

המעלה בזמן הזה. נמוך: וקידשה לעתיד לבוא. והוא לה ירושלים בית צמירה ושעת אסור הנמות היא: כשהיו בונים בהיכל. צמי עזרא: לאו מכ"ס דר"א סבר לא קידשה. הלך עושין קלעים צמקוס מומה ומזרו וקדשו צקידוש המפורש צמקסת שזעזות (דף טז):

בטלה [ולפלא קצת על המ"א בסימן תקס"א שלא זכר כל אלו הראשונים דקיימי ג"כ בשיטת הרמב"ם דקדושת העיר והבית לא בטלה וממילא הנכנס לשם בזמנינו שכולנו טמאי מתים חייב כרת] והיינו משום דפסקינן כר' יהושע דמקריבין אע"פ שאין בית וכן הוא ג"כ דעת הר"ח מפרי"ש הובא בכפתור ופרח וממילא המעלה בחוץ בזה"ז חייב [וכל אלו רבוותא הם נגד דעת הראב"ד דס"ל דקדושת הבית בטלה בזה"ז ופשיטות כל הסוגיות כוותיהו וכדלקמיה] והנה דעת התוספות וספר התרומה והסמ"ג דאין חייב כרת על העלאת בחוץ בזה"ז כ"א כשיש מזבח בנוי על מקומו דאל"ה הלא אין ראוי לבוא לפתח אהל מועד ואינו חייב עליו בחוץ [לבד במקטיר קטורת או בקומץ שקמצה מתחלה בכלי שרת בפנים והעלה אותה בחוץ או בהקטרת אימורין דבכל זה א"צ לתנאי שיהיה המזבח בנוי בפנים עי"ש בתוס' אבל מסתימת הרמב"ם, וכן מחינוך והריטב"א משמע דבכל גווני חייב וע"כ דסבירא להו דכיון שיכול לבנות מזבח ולהקריבו שם ראוי לבוא לפנים קרינן ביה. ודע עוד דאפילו לדעת התוספות שאינו חייב על שחיטת חוץ כשאין מזבח מ"מ בודאי יש איסורא בדבר דהלא הוא סתם משנה בפרק בתרא דמשבאו לירושלים נאסרו הבמות ושוב אין עוד היתר [והיינו אף כשחרב הבית

וכדמוכח בכמה סוגיות] וע"כ אף שנחרב הבית ושוב אין עוד אהל מועד ולא פתח אהל מועד ולא מזבח מ"מ אין היתר במות לעולם: **ומקריבין אע"פ שאין בית וכו'.** כן פסק הרמב"ם בפרק וי"ו מהלכות בית הבחירה הלכה ט"ו משום דקדושת הבית וירושלים לא בטלה וכן פסקו כל הראשונים הנ"ל ואף דבקדושת הארץ ס"ל להרמב"ם גופא ועוד פוסקים דבטלה קדושתה ואינו מתחייב בדברים השייכים לארץ רק מדרבנן, קדושת הבית וירושלים שאני וכדמוכח מהסוגיות שהבאתי בפנים דמקריבין אע"פ שאין בית ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני אע"פ שאין חומה וחילוק זה כתבו גם התוס' בדף ס"ב וביבמות דף פ"ג בשם ר"י (אכן בתוס' בדף ס' לא ברירא להו דבר זה) והראב"ד ז"ל חלק על רמב"ם דמנין לו זה ובאמת יש סוגיות מפורשות כהרמב"ם וכמ"ש הכ"מ דר' יוחנן ס"ל

תורת הקדשים

[י] המעלה בזה"ז בחוץ חייב דמשנבחרה עיר ירושלים להיות שם המקדש והמזבח נאסרו הבמות ושוב אין להם היתר לעולם אף שנחרב הכל ומקריבין בזה"ז אע"פ שאין בית ואוכלין קדשי קדשים במקום העזרה אע"פ שאין קלעים קדשים קלים ומע"ש בכל העיר אע"פ שאין לה חומה מפני שקדושה ראשונה שנתקדש העיר והבית קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא. וכ"ז כשנבנה מזבח על מקומו אבל כשאין מזבח פשיטא דאין להקריב שם שום קרבן ואפילו מעשר שני אין אוכלין בכל העיר כשאין מזבח:

עין משפט

(י) עיי' פ"ט ממעש"ק הלכה טו: (כ) פ"ו מהלכות בית הבחירה הלכה טו:

שאיין לה חומה מפני שקדושה ראשונה שנתקדש העיר והבית קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא. וכ"ז כשנבנה מזבח על מקומו אבל כשאין מזבח פשיטא דאין להקריב שם שום קרבן ואפילו מעשר שני אין אוכלין בכל העיר כשאין מזבח:

כוונת הגמרא שאבני מזבח שהיוונים שיקצו, החשמונאים לא השתמשו בהם, אלא גנוזים. והיה קשה לגמרא, שמקודם למדנו בענין כלים שאחזו השתמש בהם לעבודה זרה, שלא יכול לאסור מצד הדין, בגלל שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ואסור להשתמש רק מדרבנן מצד שזה מאוס לגבוה, ומזה לומדים שגם כלים של מזבח חונו במצרים [על הצד שזה לא בית ע"ז], אסור מדרבנן. וא"כ לכאורה גם היוונים לא יכולים לאסור את המזבח מצד הדין, בגלל שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, והרי המזבח היה הקדש ולא שייך ליוונים. אלא יש ראייה שבכל זאת מדרבנן אסרו להשתמש לקודש מצד שזה מאוס.

והגמרא דוחה, שביוונים נאסר מצד הדין, ששם לא חל הדין של אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, בגלל שיש כלל ובאו בה פריצים וחללוהו, שנאמר בחורבן בית ראשון, שאם הגוים באו וכבשו - הם קנו אותו, ויכולים לאסור. וממילא אין ראייה שבמקום שזה לא נאסר מן הדין עדיין יש איסור דרבנן לאסור. [הגמרא ממשיך למה לא הותר ע"י ביטול ע"ז בידי היוונים. ומתרצת שזה בלתי אפשרי להשתמש למזבח].

עוד הובא כלל זה של באו פריצים וחיללוהו, לענין מטבעות של ירושלים אחרי החורבן באופן שיש רוב מטבעות מאלו, שבקשו לאסור כל המטבעות, משום ששמשו להקדש, ולבסוף לא אסרום, משום שהגוים כבשו, ויש כלל ובאו בה פריצים וחיללוהו.

ואומנם לא מדברים שם על ביטול הקדושה של השטח, אלא רק על הכלים. אבל ברמב"ן [מלחמת ה' ע"ז דף כד ע"ב] כתב שגם בית המקדש עצמו נתחלל ע"י הכלל של ובאו בה פריצים וחללוהו, וז"ל: ועוד שהרי בית המקדש עצמו יצא מקדושתו על ידם ונעשה חול דהא בבית דכתיב ובאו בה פריצים וחללוהו והתם אין בו מעילה אלא ודאי על ידי עובדי כוכבים יצאו לחולין דקרא בעובדי כוכבים כתיב.

ואותו יהודי רצה ללמוד מזה שגם השטח של בית המקדש והר הבית וכל ירושלים נתחלל, כל זמן שיש שם רוב גוים.

אולם באמת הרמב"ן לא כתב על השטח, אלא על האבנים. אבל השטח הרי על זה קדשוהו לעתיד לבוא, ולא שייך על זה ובאו בה פריצים וחללוהו.

וכך כתב מפורש בשו"ת **שבט הלוי** (תלק ס' קנ"ג): לא שייך בזה האי חינוך דריש פ"ב דשבועות דצריך מלך וסנהדרין ואורים ותומים וב' תודות ושיר דהא זה לא הי' כבר בבית שני שחסרו אור"ת וגם באמת לא צריך לזה דיראה דבאו בה פריצים וחללוהו לא שייך רק על מזבח וכלים ואפילו כותלי ביהמ"ק שמקודש דהיינו שנקדש בקדושת פה נעשה חול, אבל קדושת שטח המקום מקום המקדש אין יכולים להפקיע ע"י ובאו בה פריצים, דהמקום מקודש מימות בית ראשון ומקודש לע"ל, וכבר ראיתי סברא כזו באחרונים.

וכן בשו"ע (ס' סעי' קל"ה): כשם שאין אוכלים מעשר שני בזמן הזה בירושלים, כך אין פודין אותו שם, ואין מחללין אותו, ואין מוכרים אותו. ואם נכנס בירושלים, אף בזמן הזה, אין מוציאין אותו משם ומניחים אותו שם עד שירקב. וכן אם עבר והוציאו משם, מניחין אותו עד שירקב. לפיכך אין מפרישין מעשר שני בירושלים בזמן הזה, אלא מוציאין את הפירות בטבלן חוץ לעיר, ומפרישין אותו שם, ופודהו. ואם הפרישן שם בזמן הזה, ירקב. בד"א, במעשר שני שלא נטמא. אבל אם נטמא, פודין אותו בירושלים. (ויש להכשירו כדי שקבל טומאה ויהא לו היתר צפדיון) (טור).

מכל זה ברור שקדושת ירושלים וכן בית המקדש נשאר גם בזה"ז, היינו גם כשיש רוב גוים שם וגם שולטים שם, וכמו שהיה בתקופת הרמב"ם הטור השו"ע המג"א והמ"ב.

וכ"כ המשנה ברורה (ס' מקפ"א ס"ק ה'): הנכנס עתה למקום מקדש חייב כרת שכולנו טמאי מתים וקדושה הראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא [מ"א] ועיין בליקוטי הלכות זבחים בפרק השוחט והמעלה מש"כ שם מענין זה.

וכן יש להוכיח מברכות (דף ק"ג ע"ב): ריקקה מקל וחומר. אמר רב ביבי אמר רבי יהושע בן לוי: כל הרוקק בהר הבית בזמן הזה - כאילו רוקק בבת עינו, שנאמר (מלכים א' ט, א) וְהָיוּ עֵינָי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים. ע"כ. לשון הפסוק שנאמר כל הימים, כולל גם בזמן שרוב גוים שם.

טענות המתיר

כעת נחזור לטענת היהודי שרצה לומר שבוה"ז שרוב גוים גרים בעיר העתיקה נתבטל הקדושה, ורוצה להתיר להכנס בהר הבית בלי טבילה ועם נעלי עור, וכן בעזרה בלי אפר פרה.

וטעם אחד מצד באו פריצים וחיללוהו. ואחד מצד שיש רוב גוים.

באו בה פריצים וחללוהו

עבודה זרה (דף ק"ג ע"ב): לימא מסייע ליה: מזרחית צפונית - בה גנזו בית חשמונאי את אבני המזבח ששקצו אנשי יון, ואמר רב ששת: ששקצו לעבודת כוכבים! אמר רב פפא: התם קרא אשכח ודרש, דכתיב: ובאו בה פריצים וחללוהו, אמרי: היכי נעביד? ניתברינהו, אבנים שלמות אמר רחמנא, ננסרינהו, לא תניף עליהם ברזל אמר רחמנא. ואמאי? ליתברינהו ולישקלינהו לנפשייהו! מי לא אמר רב אושעיא: בקשו לגנוז כל כסף וזהב שבעולם משום כספא ודהבא של ירושלים? והוינן בה, ירושלים הויא רובא דעלמא? אלא אמר אביי: בקשו לגנוז דינרא דהרייאנא טוריינא שיפא, מפני טבעה של ירושלים, עד שמצאו לה מקרא מן התורה שהוא מותר: ובאו בה פריצים וחללוהו!

ישראל כמו שנראה מדברי רש"י שם ע"כ, כנראה דר"ל מש"כ רש"י בע"ז בד"ה דכ' ובאו בה פריצים וחללוהו שכ' רש"י וכיון דנפקא לחולין קנינהו בהפקירא והו"ל דידהו ויכולים לאסרו, ולפי משמעות לשון התשב"ץ ר"ל דישראל הפקירום, וזה צע"ג בלשון רש"י אבל דברי רש"י פשוטים דכ"ז שהוא של גבוה אין גוי זוכה אפילו במלחמה משל הקדש כמש"כ ג"כ במאירי שם, אבל כיון שגזיה"כ דבאו בה פריצים (דלדעת רש"י גוים) וחיללו את כח ההקדש שוב הם הפקר שיכול לזכות הגוי ולאסרו, ולשון התשב"ץ צע"ג, עכ"פ מדברי התשב"ץ יסוד גדול להקל בנ"ד במכירתם ובהפקעת קדושתם.

אולם אין שום ראייה מן התשב"ץ ומשבט הלוי שהביאו שגם בבית המקדש נתבטל קדושתו על ידי פריצים, שרק בבית כנסת שאין שם תיקון של קידשה לשעתו ולעתיד לבוא, אפשר ללמוד ממה שבבית המקדש נתחללים האבנים ממילא בבית כנסת נתחלל גם השטח, אבל השטח של בית המקדש שקידשו לעתיד לבוא, לא נתחלל קדושתו, וזה הרי כתוב מפורש בשבט הלוי שהובא לעיל.

ומשום זה המקריב בזה"ז בחוץ חייב כרת, וכן הנכנס בזה"ז לעזרה חייב כרת, אף שיש שם רוב גוים ושהגוים שולטים שם.

וב"ב מפורש וברור בתשב"ץ עצמו (שו"ת תש"ץ חלק ג סימן רב) שבזמן הזה מי שנכנס לעזרה חייב כרת. וז"ל: צריך לדקדק מה קדושה נשאה לירושלים לענין חיוב מצות משאר א"י, שיהיו מעלין מא"י לירושלים. שהי' נרא' שאם בטלה קדושת א"י, שהוא הדין שבטלה קדושת ירושלים. ונרא' דאפילו דלמאן דאמ' דקדושת עזרא בטלה, הני מילי בשאר א"י, אבל מירושלים ומקדש לא בטלה. דהא ר' יוחנן ס"ל תרומה בזמן הזה דרבנן, ואפ"ה קאמ' בזבחים פ' קדשי קדשים (דף סג ע"ב) דג' נביאים עלו מבבל ואחד אמ' מקריבי' ואף על פי שאין בית. וכן בפ' השוחט והמעלה (דף קו ע"ב) א"ר יוחנן המעלה בחוץ בזמן הזה חייב דקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא. ולהכי חייב משום דראוי לבא לפתח אהל מועד. וכגון שבנה מזבח במקומו שאם לא הי' שם מזבח לא הי' ראוי לפתח אהל מועד דכל הקדשים שנשחטו כשנפגם המזבח פסולין כדאיתא התם (יבמות דף נט ע"ב). אי נמי במקטיר קטרת או קומץ מנחה דלא בעי מזבח כדאמרי' התם (סע) מזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו. והרמב"ם ז"ל בהלכו' מעשה הקרבנו' בסופו לא פי' זה, וכתב סתם דהשוחט ומעלה בחוץ בזמן הזה חייב. מכל זה נרא' דיש לחלק בין קדוש' הארץ לקדושת מקדש וכן קדושת חומת העיר לאכול קדשים קלים ומעשר שני אפילו נפול מחיצות. אף על גב דקדוש' הארץ בטלה לענין תרומה ומעשרו', לענין קדוש' חומה נשאה במקומה ובקדושתה. ואף על גב דבנוב ובגבעון הוי איפכא שהארץ הית' קדושה לענין תרומה ומעשרות והותרו הבמות, כיון שבנה שלמה הבית נתקדש עולמית ונאסרו הבמות למאן דאית ליה הכי, דפלוגתא היא בפ"ק דמגלה (דף י"ט ע"ב) ובפ' ידיעות הטומא' (דף טו ע"ב). והכי משמע בפ"ק דיי"ט (דף ג ע"ב) ובפ' התערובו' (דף עג ע"ב) גבי ליטרא קציעות דר' יהושע ס"ל

ואף על גב דבריטב"א מכות י"ט כשנו"נ אם הא דאמרינן דקדושה שני' קידשה לעתיד לבא ר"ל דוקא לענין קדושת ארץ ישראל אבל לענין ביהמ"ק ומקום הקרבה אין מקודש לע"ל ואין להקריב בזה"ז ונתן הריטב"א טעם לזה משום דבאו בה פריצים וחללוהו, הרי דדעת הריטב"א דגם על מקום ההקרבה שייך כלל זה דבאו בה פריצים וחללוהו, היינו לפי מה דקס"ד להריטב"א שם אבל לפי מה דמסיק הריטב"א דגם בקדושת מקום המקדש קיי"ל קידשה לע"ל, ע"כ עלינו לחלק כנ"ל דלענין קדושת המקום של המקדש לא שייך הכלל דבאו בה פריצים, וא"כ אין זה ענין לחינוך עם ב' תודות ושיר דבמס' שבועות דזה רק אם מקדשים מקום העזרה והמקדש או תוספת העזרה להכניסה לגבול הקדושה, אבל בהאי דחשמונאים נפקע ע"י הפריצים רק קדושת אבני מזבח ואבני הבית.

אלא דאבני מזבח שיצאו לחולין כיון שהיונים זכו בהם מהפקירא כמש"כ רש"י במס' ע"ז נ"ב ע"ב שם אי אפשר להכניסו עוד לקודש כיון שנאסרו ע"י שעבדו עליהם לע"ז כדאיתא שם, אבל בנין ההיכל נהי שיצא לחול כיון דרק חול נעשה ולא נאסר מע"ז שלהם שוב הכניסו אותו לקודש ע"י שחיללו עליהם מכסף קדושת בדק הבית או כסף שקלים עיין כתובות ק"ו ע"א וע"ב, ואי משום דאין הקדש מתחלל על המחובר הא כתבו תוס' ב"מ נ"ד ע"א דכיון דקיי"ל דבונים בחול ואח"כ מקדישין ע"כ דאפשר לחלל על בנין עכ"פ או משום דתלוש ולבסוף חיברו הוי תלוש או מטעם שני שכתבו התוס' בב"מ שם, וא"כ זה נמי עשו חשמונאים ביום כ"ה כסלו דחינכו שוב הבית שיצא לחול ע"י קדושה חדשה כנ"ל, ובזה מיושב נמי לשון הח"ס בשם מהרש"א דהי' כאן חינוך מזבח וגם חינוך הבית ועיין הי' בכ"ז. עכ"ל השבט הלוי.

אולם היהודי הנ"ל רוצה להביא מתשובת שבט הלוי במקו"א (חלק ט סי' לג) שהביא דברי התשב"ץ שגם השטח לא נאסר: הדבר מפורש בתשובת תשב"ץ ח"ג סי' ה' אודות בתי כנסיות של מירקא שכ' דפקעה קדושתם לגמרי וכ' שאפי' בבהמ"ק שקדושתו יותר חמורה מקדושת מקדש מעט אמרינן ע"ז נ"ב שם שכיון שנכנסו הופקעה קדושתו משום קרא אשכח ודרש, והרי הבית הכנסת ביד המחזיק עכשיו חולין בידו - ואף על גב דהתשב"ץ כ' אח"כ תו"ד, ואם יש מי שלכו נוטה לומר שאעפ"י שנכנסו הגוים לא הופקעה קדושת בתי כנסיות מדכ' והשימותי מקדשיכם קדושתן אעפ"י שהם שוממין, וקרא דבאו בה פריצים וחיללוהו דמשמע דזכו בה גוים גזיה"כ היתה במקדש ראשון וכו' ואינו ענין בבית הכנסת מכל מקום מסיים התשב"ץ שם, אבל האמת הוא שהופקעה קדושתן וזכה בהם המלך מדינא דמלכותא כדמוכח בב"ב נ"ד ע"ב אחרי שאין רשות לישראל לבנות בתי כנסיות אלא בהרמנותא דמלכא, ומלכא אמר שכל ממון שאין לו בעלים להוי דמלכא יעש"ה וכמדומני שזה המצב הי' ממש בתקופה הנוראה דאז ברוסי', שהמלוכה הפקיע בתי כנסיות אלה בכח החוק הרשע, כמו בימי התשב"ץ בספרד, ועצם מי שלכו נוטה שכ' התשב"ץ דשאני מקדש ראשון דגזיה"כ דזכו בהם גוים במקדש ואבני מזבח וכ' הטעם מפני שהפקירום

במדרש קינות, ובמדרש שיר השירים במדרש פסוק אני חומ', ובפסוק אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבור בסך אדם עד בית אלהי בקול רנה ותודה המון חוגג. ואמרו כי עדיין נשאר מהנסים שהיו בירושלים שלא אמר אדם לחברו צר לי המקום, כי בבית הכנסת שבירושלים הם צריכים לאנשי המקום כל השנה, ומתמלאת פה על פה בעת התקבץ שם בחג השבועות החוגגים יותר מג' מאות איש כלם הם נכנסים שם ויושבים רוחים, כי עדיין היא בקדושתה, וזה סימן גאולה שלישית.

הערה, התשב"ץ והטור חיו בתקופת שילטון הממלוכים בירושלים, והם אסרו למי שאינו מוסלמי להכנס לתר הבית.

שיר השירים רבה (פרשה ד): ומדברך נאוה, מדברך יאי, מדברתיך יאיא, א"ר אבא בר כהנא אף על פי שהוא מדבר חייבין על מחיצתו עכשיו כשהוא חרב כשם שמחויבין על מחיצתו כשהוא בנוי.

וכ"כ בספר החינוך (פרשת אחרי מות מרים קפ, ט): נוהג איסור זביחה בחוץ בכל מקום ובכל זמן, שאפילו השוחט בהמה היום לשם קדשים חייב.

ועוד, הרי כעת שעם ישראל כבשו בחזרה את ירושלים והר הבית לא שייך עוד ובאו פריצים עלה וחיללהו.

מסקנא

כל הראשונים שפסקו שקדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא [שזה רוב הראשונים], ס"ל שגם בזמננו הנכנס בעזרה חייב כרת, וקדושת ירושלים לא בטלה גם בתוקף הגלות שהיה שלטון גוים ורוב גוים, ולא מהני סברת באו פריצים וחיללוהו להפקיע זה. וזה כתוב מפורש גם בתשב"ץ וגם בשבט הלוי, ודלא כמי שהביא ספרים אלו להתיר. וכ"כ בשו"ע (יו"ד סי' שלא סעי' קל"ה), והמג"א והמ"ב (סי' תקס"ה). וכ"ש בזמננו שכבר עם ישראל חזר וכבש את ירושלים, לא שייך סברת באו פריצים וחיללוהו.

קדושת בתי ערי חומה ברוב גוים

דברי תוס', הר"י, והרשב"א משאנץ

כתובות (דף מה ע"ב): ת"ר: נערה המאורסה שזינתה - סוקלין אותה על פתח בית אביה, אין לה פתח בית האב - סוקלין אותה על פתח שער העיר ההיא, ובעיר שרובה עובדי כוכבים - סוקלין אותה על פתח בית דין; כיוצא בדבר אתה אומר: העובד עבודת כוכבים - סוקלין אותו על שער שעבד בו, ובעיר שרובה עובדי כוכבים - סוקלין אותו על פתח בית דין. מנא הני מילי? דתנו רבנן: שעריך - זה שער שעבד בו; אתה אומר: שער שעבד בו, או אינו אלא שער שנידון בו? נאמר שעריך למטה ונאמר שעריך למעלה, מה שעריך האמור למעלה - שער שעבד בו, אף שעריך האמור למטה - שער שעבד בו. דבר אחר: שעריך - ולא שערי עובדי כוכבים.

תרומה בזמן הזה דרבנן, ואפ"ה ס"ל מקריבין אף על פי שאין בית כדאיתא בפ"ק דמגילה (דף ע"ב) ובפ' ידיעות הטומא' (דף טו ע"ב) ובפ' השוחט והמעלה (דף קו ע"ב). ומשמע דאיכא לחלק בין קדושת הארץ לקדושת הבית וירושלים, דקדוש' הארץ בטלה, וקדושת חומת העיר וקדוש' מקדש לא בטלה, והנכנס שם היום חייב כרת שאין לנו הזאה. ונפקא לן מדכתי' אשר לו חומה אף על פי שאין לו עכשיו והי' לו קודם לכן, אי נמי מדכתיב זאת מנוחתו עדי עד ומשם נאסרו הבמות. וחלוק גדול יש בין קדושת הארץ לקדוש' המקדש, שקדושת המזבח וירושלים היא מפני השכינה ושכינה אינה בטילה. והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרי' במס' מגילה (דף כ"ט ע"ב) אף על פי שהם שוממים בקדושתן הן עומדים. ובילמדנו אמרו בין חרב בין אינו חרב שכינה שם, שנאמר והיו עיני ולבי שם כל הימים, ואומ' קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה. אמר ר' אחא לעולם אין שכינה זזה מכותל מערב, שנאמר הנה זה עומד אחר כתלנו, ואומר והי' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ. ומה ששנו בברייתא דספרא דמעשר שני אינו נאכל אלא בפני הבית, אינו אלא מפני שהקישו הכתוב לבכור להנהו תנאי דס"ל התם דאין בכור נאכל אלא בפני הבית, וכטעמא דפירשו עלה בגמרא בפ' ואלו הן הלוקין (דף י"ט ע"ב) ובתמורה בפ' ואלו הן קדשי' (דף כ"ט ע"ב) והתם מסיק דקדוש' ראשון' קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא. וזאת היא גרסתו של רש"י ז"ל שם בתמורה, אף על פי שלא הי' נראה כן מפירושו למס' מכות. ומה שאמר בפ' הזהב (דף נ"ג ע"ב) ובפ' חלק (דף ק"ג ע"ב) במעשר שני שיצא אם פודין אותו אם לאו כגון דנפול מחיצות ואמרו מחיצו' לאכול דאוריית' ומחיצו' לקלוט דרבנן, לאו מפני בטול קדוש' מפני חורבן איירי, אינו אלא דקרא קפי' אמחיצו' וכדמוכח התם, אבל מ"מ נראה דקי"ל דקדוש' ירושלים קיימת היא. וכן דעת הרמב"ם ז"ל. וכן הכתוב אומר והשמותי את מקדשיכם אפי' בשעת שהם שוממים בקדושתן הן. אף על פי שהרב ז"ל סובר דקדושת עזרא לא בטלה אף על פי שקדושת יהושע בטלה דס"ל כנא דסדר עולם אלא שהוא סובר שאף בימי עזרא לא נתחייבו אלא מדרבנן, וכבר השיג עליו הראב"ד ז"ל. מ"מ למדנו מדבריו שאין קדוש' הבית תלוי בקדושת הארץ. וכן כ' בפ"י בהלכו' בית הבחירה. והראב"ד ז"ל השיג עליו ואומר שאפי' למ"ד קדוש' ראשונה לא בטל' קדושת הבית בטלה ונתן טעם לדבריו לפי שהי' יודע עזרא שהמקדש וירושלמי עתידין להשתנות ולהתקדש קדוש אחר עולמי' בכבוד לא קדשו לעתיד לבא. ולדבריו הנכנס למקדש היום בטומאת הגוף אינו חייב כרת. וזו סברא הפוכה הוא. והדבר העולה לנו להלכה הוא שקדושת הארץ כלה בטלה מן התור' ואינן חייבין בתרומה ומעשרות ובשאר חובת הקרקע אלא מדרבנן וזוה שוות שלש ארצות יהודה ועבר הירדן וגליל. וקדושת העיר לא בטלה לענין דברים שנאמרו בירושלים דאיתנהו בפ' מרובה (דף פ"ג ע"ב) וקצתיהו בפ' בני העיר (דף טו ע"ב). והמקדש נשאר קדושתו ואסור ליכנס בו. ושמטה ויובל נהגו מדרבנן אפילו בבית ראשון משגלו ראובן וגד דבעינן כל יושביה עליה כדאיתא בערכין (דף ל"ג ע"ב). ויש סמך וראיה שקדוש' המקדש והעיר היא קיימת שעדיין הם עולים לרגל ממצרים ושאר ארצות, ויש בזה רמז

דוקא, אלא חוץ לפתח ב"ד, כי היכי דלא ליתחזו ב"ד רוצחין, והכי אמרינן בהדיא בריש נגמר הדין. מיהו תימה הואיל וסתמא דמילתא ב"ד לאו חוץ לשלש מחנות יתבי כדמוכח נמי התם, א"כ היכי קתני הכא וסוקלין אותה על פתח ב"ד הא ילפינן בכל הנסקלין דצריכין ליסקל חוץ לשלש מחנות מפרים הנשרפין (פי' שנשרפים חוץ מג' מחנות כדמוכח בשחיטת קדשים). וי"ל דהיינו דוקא בעיר שרובה ישראל, אבל בעיר שרובה גוים בטל קדושת היקף חומה שלה, וכמאן דליתה דמי, ואין לעיר קדושת מחנה ישראל. דהא עיירות מוקפות חומה דמצורעין משתלחין מהן כדאיתא בפ"ק דמס' כלים, וכשהיא רובה גוים אין משתלחין. ע"כ. ודילג לשון דהיינו שלש מחנות שהוזכר בתוס' הרשב"א משאנך, אלמא שזה לא היה כתוב, או הלשון לאו דוקא. וא"א לבנות על כת"י במקום שאותו מהלך כמעט מילה במילה נמצא בידינו בהשמטות מילים אלו בשאר הראשונים.

והעיקר שזה נגד הגמרא שאמרו שהמעלה בזמן הזה חייב, אף שסתמא בזמן הזה כולל גם כשיש רוב גוים.

ואי אפשר לומר שהתוס' ס"ל כדעת ריש לקיש (ונחמס דף קו ע"ב) שס"ל קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא, ובה"ז אינו חייב. שבאמת הגמרא בכתובות מדבר בזמן בית המקדש, שהרי מדובר בענין חיוב מיתת ביי"ד, וזה נתבטל אחרי החורבן (וכבר קצת לפני החורבן), וא"כ דברי התוס' לא קשורים כלל למחלוקת רבי יוחנן ור"ל שמדברים אחרי החורבן. וא"כ מדברי רבי יוחנן שמדבר אחרי החורבן גם כשיש רוב גוים, נשמע לריש לקיש שבזמן המקדש חייב כרת גם כשיש רוב גוים בירושלים. וא"כ ע"כ הרשב"א משאנך לא נתכוון על ירושלים, או עכ"פ לא על הר הבית והעזרה.

ועוד, עיקר שיטה זו נאמר בשם הר"י [שהוא רבו של הרשב"א משאנך], והר"י ס"ל בכל מקום כדעת רבי יוחנן שקדושה ראשונה לא בטלה, והמקריב בזה"ז חייב כרת (תוס' יצמז דף ע"ב ע"ד ירושה).

קדושת הר הבית והעזרה ברוב גוים

עכ"פ שיטה זו לא להלכה לענין הר הבית והעזרה, שהרי כך פסקו המג"א והמ"ב גם בזמנינו כשיש רוב גוים בירושלים. וז"ל המ"ב (פי' תקפ"ט ס"ק ה): הנכנס עתה למקום מקדש חייב כרת שכולנו טמאי מתים וקדושה הראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא [מ"א]. ועיין בליקוטי הלכות זבחים בפרק השוחט והמעלה מש"כ שם מענין זה.

וזוה כולל גם עתה, היינו תקופת המג"א והמ"ב שיש רוב גוים, שחייב כרת בעזרה. וממילא יש לאו בהר הבית למי שטמא בטומאה היוצאת מגופו.

וכן כל האחרונים שדנו להקריב קרבנות בזמנה"ז מדין טומאה הותרה בציבור, אם השלטון ייתן רשות, כמו החת"ס (יו"ד ס' ל"ג) והחזו"א (אה"ע ס' ג' ס"ק ז), וגם אלו שעוררו

תוס' (סס ד"ה על פתח ב"ד): לאו דווקא על פתח ב"ד, אלא חוץ לב"ד, כי היכי דלא ליתחזו ב"ד רוצחין, כדאמרינן בפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מז ע"ב וסס) אמילתא אחריתא. אבל קשה לר"י כיון דסתמא ב"ד לאו חוץ לשלש מחנות יתבי, היכי קאמר הכא וסוקלין אותה על פתח בית דין, הא ילפינן התם בכל הנסקלין מפרים הנשרפין וצריכין ליסקל חוץ לג' מחנות. ותירץ ר"י דהכא בעיר שרובה עובדי כוכבים בטלה קדושת היקף חומה, ואין צריך להוציאה לחוץ לחומה, דחומה כמאן דליתא. דהא עיירות המוקפות חומה משתלחין מצורעים מהם כדאמרינן במסכת כלים (פ"ב מ"ו), וכשהיא רובה עובדי כוכבים אין משתלחין משום, דבטלה קדושת חומה.

[צריך] לדעת שמה שכתבו תוס' שברוב גוים נתבטלה הקדושה של חיוב שילוח מצורעים לא כתוב במשנה בכלים].

עכ"פ היהודי הזה רצה ללמוד מן התוס' להתיר בזמנה"ז להכנס בטומאה [היינו בלי טבילה] גם בהר הבית, וכן במקומות האסורים כמו העזרה.

ובעיקר סומך על תוס' הרשב"א משאנך (כמוצט דף מה ע"ב ד"ה על פתח בית דין) שכתב לשון שלש מחנות. וז"ל הרשב"א משאנך: על פתח בית דין. לאו דוקא קאמר, אלא חוץ לבית דין, כי היכי דלא ליתחזו ב"ד רוצחין, והכי אמרי' בהדיא בריש נגמר הדין אמילתא אחריתא. אבל בהא תימה לר' הואיל וסתמא דמילתא בית דין לאו חוץ לשלש מחנות יתבי כדמוכח נמי, היכי קתני הכא וסוקלין אותה על פתח בית דין, הא ילפי' התם בכל הנסקלין דצריכין חוץ לשלש מחנות מפרים הנשרפים. ותירץ ר' דה"מ בעיר שרובה ישראל, אבל בעיר שרובה גוים בטלה קדושת היקף חומה שלה, דהיינו שלש מחנות כמאן דליתא. דהא עיירות המוקפות חומה דמצורעין משתלחין מהן כדאיתא בריש מסכת כלים, כשהיא רובה גוים אין משתלחין, אלמא דבטל היקף, הכא נמי לא שנא. ע"כ. ולפי"ז יוצא שנתבטל קדושת ירושלים, מכיון שיש בעיר העתיקה רוב גוים.

אולם אין ראיה משם, שיכול להיות שזה דווקא בבתי ערי חומה, ולא בירושלים. וכ"כ בספר הר צבי (על הש"ס, כמוצט דף מה ע"ב) וכן אור לציון (סס) שבירושלים יש קדושה מיוחדת שנתקדשה ע"י שיירי מנחה וביי"ד של שבעים ואחד ואורים ותומים וכו', משא"כ בקדושת ערי חומה.

וכן ניתן לומר שזה שייך רק במקום של עיר, שהתושבים קובעים. אבל בהר הבית זה לא תלוי בתושבים, וזה נשאר לעולם.

ואף שבתוס' הרשב"א משאנך הזכיר לשון שלש מחנות, הנה זה העתק מכת"י, ויכול להיות שכתוב שם "מחנה השלישי".

והרי תוס' הרא"ש (כמוצט דף מה ע"ב) שבא אחריו, ובדרך כלל מעתיק מתוס' הרשב"א משאנך (כמו שהוזכר במוצט של תוס' הרשב"א משאנך), והרא"ש לא הזכיר שלש מחנות. וז"ל הרא"ש: ובעיר שרובה גוים וסוקלין אותה על פתח ב"ד. לא פתח ב"ד

צ"ע דהא ר"י אית ליי הלכה כסתם משנה ומ"מ אית ליי לא קדשה [עני במגיה של החזו"א שכתב שצ"ל קדשה], וע"כ שאין ראי' ממתני' וכמ"ש"כ המל"מ, ועוד מש"ל שמקום המקדש ביד אחרים, ולמש"כ תו' שבועות י"ד ב' בהא דבן בבל שנכנס דאיירי בזה"ז מבואר דס"ל קלע"ל. עכ"ל החזו"א.

וביאור הענין, דהנה גרסינן במשנה מעשר שני (פ"ה מ"ה): הלוקח מים ומלח ופירות המחוברים לקרקע או פירות שאינן יכולין להגיע לירושלם לא קנה מעשר. הלוקח פירות, שוגג, יחזור דמים למקומן. מזיד, יעלו ויאכלו במקום. ואם אין מקדש ירקבו. ע"כ. ומשנה זו שאם אין מקדש ירקבו, היינו שבלי בית המקדש נתבטלה הקדושה, הביא הראב"ד ראי' לשיטתו דקיי"ל קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד. והקשה החזו"א מאי ראייה, הרי רבי יוחנן שס"ל קדשה לעתיד לבוא, סובר הלכה כסתם משנה, ואיך הוא מסתדר עם המשנה הזו. אלא ע"כ יש תירוץ. ובהתחלה הביא תירוץ שנפגם המזבח, ולכן אי אפשר לאכול מ"ש בירושלים, והביא לזה מקורות [וזה באמת תירוץ הטור (פ"י ט"ז)]. ואח"כ רוצה לומר עוד תירוץ, שמקום המקדש ביד אחרים.

ורוצה היהודי לפרש שהחזו"א רצה לחדש שזה כמו התוסי' בכתובות (דף מה ע"ב) שאם יש רוב גוים נתבטל הקדושה.

אבל זה פירוש תמוה, כי החזו"א היה צריך להביא מקור לחידוש הזה, כמו שהביא מקור לנפגם המזבח. וכן דברי התוסי' שם מדבר ברוב גוים, ולא בשלטון גוים, והחזו"א הזכיר שלטון גוים. [וכן תלמידי החזו"א, כמו דרך אמונה (י"ט פ"ג דמע"ט), מביא רק סברת נפגם המזבח].

אלא אין כוונת החזו"א לחדש כאן הלכה, אלא כוונתו להסביר מבחינה טכנית, שמקום המקדש ביד הגוים, וכתוצאה מכך לא נותנים ליהודי להכניס הפירות לירושלים, וממילא נרקבים, והמשנה באה לומר שאחרי שלמדנו שאם חילל במזיד מעות מ"ש על פירות חוץ לירושלים שלא יכול לבטל המקח אלא מחויב להביא הפירות לירושלים, ויכולים לחשוב שאולי אם אין אפשרות להביא כיון שהגוים שולטים שם יכול להחזיר המקח, קמ"ל שאינו יכול, אלא ירקבו.

עכ"פ אין זכר בחזו"א הזה שאם יש גוים שיתבטל הקדושה, אלא זה ככלל גדול שלשיטה שקדשה לעתיד לבוא לא נתבטל הקדושה אף שהגוים שולטים ויש שם רוב גוים.

אין למנוע עלייה לחר הבית בגלל שיש שעו"לים לא כדין

אולם חשוב לדעת, שאף שכתבנו שאסור להכנס לחר הבית בלי טבילה ובנעלי עור, מ"מ יש מצווה גדולה לעלות לחר הבית במקומות המותרים, ע"י מקוה ובלי נעלי עור. וזה

שיש לפתור כמה בעיות, כמו החי"ת, מ"מ לא חששו משום שיש כעת רוב גוים בירושלים, והם דנו גם להתיר קרבן פסח שאוכלים בירושלים. וא"כ לא חששו כלל מכך שיש שם רוב גוים.

טעמים נוספים לאסור

וחוץ מזה, אפילו לו יצוייר כדעת אותו יהודי, אבל כשחזרו ישראל לארצם, ובפרט שהיום עם ישראל שולט בהר הבית, זה נקרא ביד ישראל. והרי אין צורך שיעשו קדושה מיוחדת בשביל זה, שהרי בבית שני הקריבו קרבנות בלי צורך לקדושה מיוחדת לדעה שנתקדשה לעתיד לבוא, כמבואר בשבועות (דף טז ע"ב).

וחוץ מזה, גם לשיטת אותו יהודי שהוא רוצה שהיהודים יעלו בהמוניהם להר הבית ולא יחושו מפני הטומאה, והרי אז בוודאי כבר יהיו רוב יהודים בהר הבית, וא"כ גם לשיטתיה אסור לעלות בטומאה.

שוב שמעתי, שבחלק של ירושלים שנתקדשה בבית ראשון, גרים כעת רוב יהודים, וממילא כבר נתבטל מעיקרא כל ההיתר.

דעת החזו"א

עוד רצה היהודי הזה לתלות עצמו בדברי החזון איש, שהבין מדברי החזו"א שאם רוב גוים במקום בית המקדש, נתבטל הקדושה. אולם אין זה כלל כוונת החזו"א, ששם אין ענין של הלכה, אלא ביאור טכני שאי אפשר לאכול מעשר שני בירושלים.

ואני מעתיק דברי החזו"א (שע"פ סי' ג ס"ק יג): דעת הר"מ פ"ו מה' בה"ב דקיי"ל לענין מקדש וירושלים דק"ר קדשה לע"ל, דהכי ס"ל לר"י מגלה י' א' ור"י משום ר"י זבחים ס' ב' ולא אשכחן דפליג עלי' אלא חד תנא אליבא דר"י בר"י, והכי ס"ל לר"י זבחים ק"ז ב', והלכתא כותי' לגבי ר"ל, והכי ס"ל לר"ה שבועות ט"ז א', ומיהו מסתמי דמתני' דירושלים אין אחריה היתר אין ראי' דקדשה לע"ל דלכו"ע אין אחריה היתר וכמ"ש תו' מגלה י' א' זבחים ס"א א', והא דתנן פ"ק דמעשרות מ"ה ואם אין מקדש ירקבו היינו משום שאין מזבח דקיי"ל כר"י משום ר"י זבחים ס' א' דמקיש מע"ש לבכור וכמ"ש המל"מ שם, ומשמע דאף בזמן מקדש אם נפגם המזבח אין אוכלין מע"ש, והא דאמר ב"מ נ"ג ב' דנפול מחיצות צ"ל נמי דקצרו בדבר ור"ל דחרב נמי הבית ומשום דלמ"ד לא קדשה לע"ל בחרבו מחיצות לחוד פקעה קדושתה נקט נפלו מחיצות, וכוונת המל"מ בזה עלומה.

ודעת הראב"ד שם דקיי"ל כר"נ שבועות ט"ז א' וכר"ל זבחים ק"ז ב' ומשום דסתמא דגמ' ב"מ שם כותיהו וסתמי דמתני' פ"ק דמע"ש דקתני אם אין מקדש ירקבו כותיהו, וזה

אוטובוסים, כולל הפיגוע הנורא של קו 2 בירושלים [הר הבית נפתח ליהודים רק אחרי הפיגוע הזה]. וזה לא כמו אלו שטוענים שעליה לחר הבית מביא לידי פיגועים. [האינטיפאדה בער"ה תשס"א שהערבים טוענים שהיה בגלל ששר עלה לחר הבית, ידוע שהיה כבר מתוכנן מזמן, רק הם ניצלו את העליה כדי לטעון שבא בגלל זה, אבל הם עשו זה גם בלי זה, כי אין להם צורך לחפש סיבות, ולולא העליה יש להם מספיק סיבות אחרות].

בירור מקום המקדש

על בירור מקום המקדש, כבר נתברר בבירור גמור שמקום ההיכל וקודש הקדשים הוא תחת כיפת הסלע. בין מצד שיש מסורת רצופה, ובין מצד הטופוגרפיה של ההר, שזה המקום הכי גבוה, ובמשנה מידות מבואר שההיכל הוא הכי גבוה, וכן ביוסיפון (מלחמת היהודים פ"ה סע"ה) מבואר שההיכל נבנה על סלע ההר הכי גבוה. ומזה נתברר שכל העזרה נמצאת על הרמה, שהיא מוגבהת כ-3 מטר למעלה מהר הבית, והעולים בטהרה לא עולים לשם (ע"י צוה בתלמוד צ"ח ה', המסורת על מקום המקדש, המקום אשר נחר ה'. נמצאים נאמר התכנה). ורק במזרח צריך להתרחק יותר מדרבנן בגלל עזרת נשים וחיל.

יסוד מהות וקיום עם ישראל

כיבוש ארץ ישראל

מצוות כיבוש ארץ ישראל כולל הר הבית הוא היסוד והבסיס של כל היהדות, כמו שנאמר (בבלאשית טו, י): **וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ כְּשָׁדִים לְתֵת לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ. וְהָרִי כָל הַמְהוֹת וְהַבְּחִירָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל הַתְּחִילָה בַּבְּחִירָה אַבְרָהָם אַבִּינוּ שֶׁהִקְבִּי"ה הוֹצִיא אוֹתוֹ מֵאֶרֶץ כְּשָׁדִים, וְכֵן הִקְבִּי"ה גִּילָה לְאַבְרָהָם אַבִּינוּ שֶׁעִקַּר הַמַּטְרָה שֶׁל זֶה הוּא לְכַבּוֹשׁ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל**

ונאמר (מכמיה ט, ט-י): **אָתָּה הוּא ה' הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחָרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאֶרֶץ כְּשָׁדִים וְשִׁמְוֹ אַבְרָהָם: (ד) וּמִצָּאתָ אֶת לְבָבוֹ נֹאמֵן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לְתֵת אֶת אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחֲתִי הָאֲמֹרִי וְהַפְּרָזִי וְהַיְבוּסִי וְהַגְּרָגְשִׁי לְתֵת לְזָרְעוֹ וְתָקַם אֶת דְּבָרֶיךָ כִּי צִדִּיק אָתָּה.**

כיבוש הר הבית

ועיקר הכיבוש הוא הר הבית, כמ"ש בשמות רבה (פ"ר) בא טו, ח): **משל למלך שהיה לו בן, והשליטו על כל נכסיו. ואמר הבן לאביו אם אין אתה נותן לי הכסא שלך היאך הכל יודעים שאתה מחבבני, אלא כשתתן לי מקום הכסא שלך הכל נותנין לי קילוס. כך נתן האהים לאברהם העולם שנאמר (בלאשית י"ז) וה' אמר המכסה אני מאברהם, כיון שנתן לו הכל א"ל אם אין אתה נותן לי בית המקדש ת"ק אמה על ת"ק אמה לא נתת לי**

בכלל מצוות תפילה בהר הבית, ומצוות כיבוש, ומצוות מורא מקדש, ומתשעה באב תשפ"ה ניתוסף מצוות השתחויה, [ע"י רמב"ם (ספר המלוות ע"ש ט), ובהשגת הרמב"ן, ובישעיה (מ, יג) ועוד הרבה].

ואף אם ע"י יגרום שיהיה מי שיעלה שלא כדין, אין זה סיבה שלא לעלות כדין. ויש על זה הרבה מקורות (ע"י נחמ"מ הר הבית, הטענות נגד העליה והתשובות).

לא חוששים לתקלות במקום שהוא תורפה של ירושלים

ואחד מהם מן הגמ' שבועות (דף טו ע"ב): **תא שמע, אבא שאול אומר: שני ביצעין היו בהר המשחה, תחתונה ועליונה, תחתונה נתקדשה בכל אלו, עליונה בכל אלו אלא בעולי גולה שלא במלך ושלא באורים ותומים, תחתונה שהיתה קדושתה גמורה - עמי הארץ נכנסין לשם ואוכלין שם קדשים קלים אבל לא מעשר שני, וחברים אוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני, עליונה שלא היתה קדושתה גמורה - עמי הארץ היו נכנסין שם ואוכלין שם קדשים קלים אבל לא מעשר שני, וחברים אין אוכלין שם לא קדשים קלים ולא מעשר שני; ומפני מה לא קידשוה? שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא, ואורים ותומים, ובסנהדרין של ע"א, ובשתי תודות ובשר; ולמה קידשוה? למה קידשוה? הא אמרת: לא קידשוה! אלא למה הכניסוה? מפני שתורפה של ירושלים היתה, ונוחה היא ליכבש משם.**

ובתוס' (סס, ד"ה אלף צנני גולה): **אף על פי שהיה הדבר בא לידי תקלה, הכניסוה, כדי שימסרו עצמם עליהם יותר כשיש בה שם קדושה. ע"כ.**

ורואים מכאן שמקום שהוא תורפה של ירושלים צריך לחזק את המקום, כדי שהגוים לא יתאחזו שם, שאם ח"ו מתאחזים שם, יכבשו את ירושלים. וזה כולל גם שלא למנוע מלחזק אף שבא לידי מכשול, שעמי הארץ אוכלים קדשים קלים חוץ לירושלים, ועוברים על לאו דאורייתא של אכילת קדשים קלים חוץ לירושלים. ונאין בזה נפ"י בין לאו לכרת, מכיון שזה ענין פיקוח נפש וסכנת כיבוש הגוים את ירושלים, וע"י יבמות דף קיט ע"א אמר רבא: **מכדי הא דאורייתא והא דאורייתא, מה לי איסור כרת מה לי איסור לאו].** וכ"ש הר הבית עצמו, שהוא בוודאי תורפה של ירושלים, ואם לא עולים לשם, הגוים מתאחזים שם וישתלטו על ירושלים.

זכורני מה שהיה ביום שישי שאחרי פסח תשפ"ב, שבמשך שבוע היה הר הבית סגור בגלל הרמאדאן, ובמנין נץ של יום שישי זרקו הערבים אבן גדולה על רחבת הכותל, ובנס לא נפגע איש. והכל בגלל שסגרו את הר הבית ליהודים רק במשך שבוע, וכ"ש אם היהודים כלל לא יעלו, מה יקרה ח"ו. וכן מערכת הביטחון אמרו שאם היהודים לא יעלו לחר הבית אין יכולים לשמור על המקום.

בשנות תשס"א עד תשס"ג היה הר הבית סגור, ובאותו תקופה היה הרבה פיגועים נוראים של הפצצת

שיהיה לי כמו י"ט ותפלה ושמחה בה' ואכילה ושתייה אהים יעזרני על הכל ויקוים לי נדרי לה' אשלם אמן, וכשם שזכיתי להתפלל בה בחרבנה כך אראה אני וכל ישראל בנחמתה מהרה אמן. עכ"ל.

לשון הבית הגדול והקדוש שהזכיר הרמב"ם במכתבו, כולל גם הר הבית, עיי' הלי ביכורים (פ"ג הל' ט) המפריש בכוריו ונמקו או נבזזו או אבדו או שנגנבו או שנטמאו חייב להפריש אחרים תחתיהם שנאמר תביא בית י"י אהיך מלמד שהוא חייב באחריותו עד שיביאם להר הבית. וכן במדרש הנ"ל, (שמ"י פ"ט ט"ז ט"ו, ט). וכן נקרא בית ה' גם בחורבנו, כמ"ש בעזרא (ג, ט) ומראשי האבות בבוֹאם לבית ה' אשר בירושלם התנדבו לבית האהים להעמידו על מכונו. ומצודת דוד (ט): לבית ה' - ר"ל למקום בית ה', כי עדיין לא בנו הבית. וזה דלא כהמנחת יצחק (ת"ה ט"ו ב) שמפרש לשון בית הגדול והקדוש שהזכיר הרמב"ם, שמדובר בבית כנסת בירושלים. אולם לא מצאנו להרמב"ם שקרא לשון זה לבית כנסת, אלא לשון זה הוא על בית המקדש, כמו שהזכיר בסדר התפילה בברכת המזון ובמוסף של יו"ט.

המסקנא

מצד אחד אנו תומכים בעליה להר הבית בטהרה, וזה יסוד של כל היהדות, ולא חוששים שבגלל זה אולי אחרים יעלו שלא כדין, ודלא כמי שאוסרים בגלל טענה זו. מה שהרבה רבנים אסרו אחרי מלחמת ששת הימים, היה הוראת שעה, שהציבור הלך להר הבית בלי מקוה ובלי בירור הלכה על המקומות המותרים ועם נעלי עור, משא"כ היום שיש בירור הלכה והשגחה במסלול מיוחד במקומות המותרים ומפרסמים שחייבים במקוה ובלי נעלי עור. ומצד שני אנו מוחים לאלו שעולים בטומאה, ודלא כאלו שרוצים להתיר גם לעלות בטומאה. [לא מדובר על אנשי ביטחון. אף שלמעשה יש גם מקוה טהרה לאנשי ביטחון בבנין המשטרה שעיי' הר הבית].

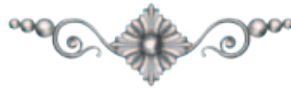
כלום. ונתן לו הקדוש ברוך הוא כל מה שבקש (הוצא נדון חכמה הלי בית הנמורה פ"ו הלי י' צנח"ל ד"ה ע"ד).

כיבוש מקום המקדש, הוא כיבוש מיוחד בתור מקום הכי קדוש, בתור כסא ה', לקיים מצוות לשכנו תדרשו ובאת שמה (דברים י"ג, ט), בתור הכנה לקרבנות ובנין בית המקדש. ואם ח"ו עולים בטומאה, ובלי הלכות מורא מקדש, מורידים את הדרגה של כיבוש מקום זה, לכיבוש מדרגה של שאר חלקי ארץ ישראל, וחסר כיבוש בדרגה של מקום הקדוש ביותר. [אם הולכים בשעת מלחמה לזרוק לגמרי אחיזת הערבים, שדוחה גם שבת וטומאת מקדש, ותיכף אח"כ חוזרים להתנהג בתורת מורא מקדש, זה דין אחר. אבל ההנהגה הקבועה מחויבת להיות בהלכות מורא מקדש בטהרה וכל הדינים].

זחוי מזה, מי שמתיר לעלות בטומאה, מעבר לעצם האיסור, וביטול מצוות מורא מקדש, הוא נותן כח למתנגדים לעליה, שיטענו שהעליה תגרום לעלות בטומאה. ואף שלפי האמת זה לא סיבה למנוע לעלות בטהרה, אבל המציאות שזה יגרום שיש שגם בטהרה לא יעלו, והוא הורס את כל ההשתדלות לעלות בטהרה.

עליית הרמב"ם להר הבית

עיקר המאמר נכתב בעה"י כי טבת תשפ"ג כאן עיה"ק ירושלים, והוא יום פטירת הרמב"ם ז"ל, שעשה יו"ט לכל החיים שלו ביום שעלה להר הבית, עיי' ספר חרדים (מלות המשונה פרק א) שמעתיק לשון הרמב"ם: ביום שלישי בשבת ארבעה ימים לירח מרחשון שנת ששה ועשרים ליצירה יצאנו מעכו לעלות לירושלים תחת סכנה, ונכנסתי לבית הגדול והקדוש והתפללתי בו ביום ה' ו' ימים לירח מרחשון. ובאחד בשבת ט' בחודש יצאתי מירושלים לחברון לנשק קברי אבותי במערה, ואותו יום עמדתי במערה והתפללתי שבה לאל ית' על הכל. ושני הימים האלו שהם ששי ותשיעי במרחשון נדרתי

נכתב בעזרה"ת ע"י מורינו הרב שליט"א

כ' טבת תשפ"ג. יו"ל לראשונה כ"ב כסלו תשפ"ה

ניתן להשיג את הגליונות גם באתר 'בריתי יצחק'
וכן בדואר אלקטרוני TALMIDIM2@GMAIL.COM

המפה מאתר
ישיבת הר הבית

רחבת הכותל המערבי
יצאה

שער היל (המוגבהים)
הכניסה לחדר הבית בימינו

לשטח זה
להכנס
אין
קודש
קודש
אבן השתיה
המוגבהת
הרחבה
העזבה
שער ניקבור
עזרה
נשים
חיל

הסבר המפה:

זה הבית הוא מקום קדוש, והכניסה אליו מותרת רק למקומות מסוימים ובתנאים מסוימים. כדלהלן:

- **העזרה - צבע תכולה:** מקום בית המקדש - אסור בכניסה בכל אופן כיון שאנו בחזקת טמא מתים, והכניסה לעזרה בטומאת מת היא באיסור כרת. (אם נטחתי היתרון ישו שלילי הבט).
- **עזרות נשים - אסור נשים.**
- **מחיצה - אסור נשים.**
- **אסור בכניסה מדברי חכמים בטומאת מת.**
- **הטמא המוקדש בקו אדום:** אף להיכנס לישטח זה, מכיוון שיש לחשוש שהוא מתוקדם האסור, או שייכנסו בטעות למקום האסור.
- **שאר מרחב הר הבית:** מותר להיכנס למקום זה אף ורק במהרה ובמוצא. מקדש - לאחר שאדם לחד את הלכות הכניסה לחדר הבית. מבל במקוה כהלכה וחלץ נעלי עור.
- **קו אדום מקוקה:** מסלול התליכה המותר ללא כל חשש (לאחר הרחבת המסבאות בסעיף הקודם).

וְעַתָּה בְּחַרְתִּי וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה לְהִיּוֹת־שְׁמִי שָׁם עַד־עוֹלָם
וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל־הַיָּמִים:

דברי הימים-ב, 1, 10

